

آشنایی با سینمای اوکراین

اوکراین با ۴۵ میلیون نفر جمعیت وسعتی حدود نصف کشورمان دارد. به لحاظ مقایسه؛ همواره اوکراینی‌ها بین دیگر کشورهای استقلال یافته از شوروی سابق از نظر فرهنگ و هنر سرآمد بودند.

همشهری آنلاین-مهدی تهرانی: اوکراین با ۴۵ میلیون نفر جمعیت وسعتی حدود نصف کشورمان دارد. به لحاظ مقایسه؛ همواره اوکراینی‌ها بین دیگر کشورهای استقلال یافته از شوروی سابق از نظر فرهنگ و هنر سرآمد بودند.

هنر هفتم در کشور اوکراین باید با پیشینه‌ی 70 سال عضویت این کشور در اتحاد جماهیر شوروی بررسی شود. روندی که برای 14 کشور مستقل شده از این ابرقدرت طی 25 سال نیز باید صورت بگیرد.

در سینمای اوکراین بین سالهای 1915 تا 1925 چندین چهره مستعد و ناب شروع به درخشیدن کردند. سرآمد این افراد که هنوز هم نام و آوازه‌ی جهانی دارد و آثارش در کلاس‌های فیلم و سینما تدریس می‌شود؛ الکساندر داوژنکو است.

در سالهای 1925 به بعد داوژنکو به همراه چند فیلمساز خوش قریحه مانند سرگئی پاراجانف کارگردان ارمنی تبار متعلق به سینمای ارمنستان شروع به ساخت فیلم کردند. استودیوی داوژنکو در این زمان به محلی برای پرورش ستاره‌های اوکراینی تبدیل شد و خروجی این تلاش‌ها به خلق آثاری ماندگار مانند فیلم "زمین" محصول 1930 منجر گردید.

به هر روی سینمای اوکراین در بعد از جنگ جهانی دوم به همان راهی رفت که دیگر جمهوری‌های سابق اتحاد جماهیر شوروی در آن به اجبار قدم گذاردند. یعنی ساخت فیلم‌های سفارشی برای دولت کمونیستی. دیگر از غول‌های سابق نظیر داوژنکو خبری نبود و حاصل این تولیدات سینمایی در دهه‌های 70 تا 90 هرگز چیز دندان‌گیری نبود.

زمین ساخته الکساندر داوژنکو ۱۹۳۰

با اینهمه در اوکراین و به ویژه در شهرهای کوچک و بزرگ همواره سالن‌های سینمایی زیادی ساخته و بهره‌برداری می‌شد. بین سالهای 1950 تا 1990 حدود 1200 سالن سینما در این کشور وجود داشت و در حال حاضر این رقم به 1332 سالن ارتقا یافته است.

در دهه 90 که پوست اندازی سینمای اوکراین به حساب می‌آید؛ چهره‌های جوان زیادی خود را در جشنواره‌های اروپایی به ویژه در فستیوال فیلم کن نشان دادند. به طوریکه در کن 1991 یک کارگردان اوکراینی به نام "یوری ایلنکو" برای فیلم "دریاچه قو" موفق شد به جایزه ارزنده فیپرشی برسد.

از این پس بسیاری از آثاری که پیش از این در سالهای قبل توسط دولت کمونیستی توقیف شده و رنگ پرده را به خود ندیده بودند سر از جشنواره‌های سراسر دنیا درآوردند.

جدای از این سینمای اوکراین در زمینه ساخت فیلم کوتاه عمدتاً سرآمد دیگر کشورهای عضو شوروی سابق به شمار می‌آید. از این منظر آثار اوکراینی به دفعات جایزه نخل طلای فیلم کوتاه کن را برده‌اند. که از این میان نام‌هایی مانند "ماریانا رودا" در کن 2011 و "ایگور استرامبیسکی" در کن 2005 قابل اشاره‌اند.

در دهه‌ی 2000 چندین کارگردان جویای نام اوکراینی از سینمای این کشور شناخته شدند. "اوکسانا باریاک" با فیلم "آنورورا" محصول 2006؛ "ایهور پودولچاک" با فیلم‌هایی نظیر لس منیناس محصول 2008 و دلیریوم محصول 2013 و همچنین "سرگئی لوزنیتسا" با فیلم "مای جوی" محصول 2010 که در کن 2010 در بخش مسابقه حضور داشت؛ قابل اشاره هستند.

از بازیگران قدیمی سینمای اوکراین نام‌هایی مانند ایوان مایکولایچوک و بودان استویکا درخشان‌تر از بقیه بوده‌اند. از نسل جدید بازیگران اوکراینی تعدادی سالهاست که در هالیوود حضور دارند. که در بین این اسامی میلا یووویچ (بازیگر مجموعه فیلم‌های رزیدنت اویل)؛ اولگا کوریلنکو (بازیگر فیلم فراموشی) و میلا کونیس (بازیگر فیلم قوی سیاه) مطرح‌تر از دیگران هستند.

مهمترین جشنواره‌ی فیلم اوکراین در بین حدود 12 فستیوال فیلم در این کشور؛ جشنواره بین‌المللی فیلم اودسا نام دارد. جشنواره‌ای که اگرچه تازه کار است و اولین بار در ژولای 2010 پایه گذاری شد اما دارای اعتبار فراوان گردیده است. و بسیاری از تولیدات سینمایی کشورهای اروپایی پای ثابت آن شده‌اند.

در حال حاضر بدنه‌ی سینمایی اوکراین با داشتن استعدادهای فراوان بدلیل درگیری‌های نظامی در این کشور و رکود اقتصادی آنچنان فرصت عرضه اندام پیدا نمی‌کنند. تولید فیلم سینمایی نیز در این کشور بسیار افت کرده و اکنون تنها 5 فیلم بلند سالیانه در اوکراین ساخته می‌شود.

با اینهمه به لطف داشتن سینماهای زیاد جمعیت سینماروی این کشور سالیانه 15 میلیون نفر برآورد شده است. آمار دیگر مربوط است به سینماروهایی که فقط فیلم اوکراینی تماشا کرده اند. بنابراین آمار؛ حدود 500 هزار نفر سالیانه از فیلم‌های اوکراینی دیدن کرده‌اند. که تفاوت این دو رقم سرسام آور است.